Yaşa, benim Halkım!

Ana Sözü

ANA SÖZÜ 1988

www.anasozu.com

№ 09-10 (892-893) | 16 Hederlez ay (may) 2026 | Paası - 9 ley 00 bani

Aleksandr GAYDARLI güreştä Evropanın viţe-çempionu!

Arnautluun baş kasabasında Tiranada Çiçek ayın 20-26 günnerindä geçän Evropa güreş çempionatında Moldova için serbest güreştä güreşän kıpçaklı güreşçimiz Aleksandr GAYDARLI, 70 kg kategoriyasında, serbest güreştä Evropanın viţe-çempionu oldu. *8-ci sayfa*

Aleksandr KARELİNin rekordunu kıran güreşçi

2026-cı yılın Çiçek ayın 21-dä Arnautluun baş kasabasında Tiranada geçän Evropa güreş çempionatında Türkiyedän güreşçi Rıza KAYAALP greko-roman stilindä 130 kg kategoriyasında altın medaliyi kazanıp, Evropa çempionu oldu.

Tiranadakı çempionnuk finalı Rıza KAYAALPın yaşamasında Evropa çempionatlıında 15-ci final oldu hem onnarın 13-dä Canabisi altın medalileri kazandı. Şindi dä Türkiye güreşçisi Rıza KAYAALP Evropanın güreşçilik istoriyasında en çok çempion olan tek başına bir sportsmen oldu hem bununnan rus güreşçisinin Aleksandr KARELİNin rekordunu kırdı.

Bizi biz yapan Ay-Boba Mihail ÇAKİRin duuma günündä bizdän onnara çiçek

Çiçek ayın 27-dä, Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRin duuma gününün 165 yıl yıldönümünän ilgili olarak, Akademik, poet hem "Ana Sözü" gazetasının baş redaktoru Todur ZANET kendisinin, gazetamızın hem gagauzların adından Mihail ÇAKİRin hem onun eşinin İrina ÇAKİRin mezarına saygı çiçeklerini koydu. *2-ci sayfa*

İki prezidentın protokol buluşması

2026-cı yılın Çiçek ayın 17-19 günnerindä Türkiyedä geçti "V. Antalya Diplomatiya Forumu", angısına 140-dän zeedä memleketän 5 bindän çok katılımcı pay aldı. Onnarın arasında prezidentlar, premyer-ministrular, dışişleri ministruları, başka devlet adamnarı hem cümne insannarı vardılar.

Çiçek ayın 17-dä, "V. Antalya Diplomatiya Forumu" çerçevesindä olan protokol buluşmalarında, Türkiye Prezidentı Recep Tayyip ERDOĞAN Moldova Prezidentı Maya SANDUylan bir araya geldilär.

Nicä açıkladı Moldova Prezidentın presa serviçi, bu buluşmada, başka soruşların arasında, Gagauzyada gagauz dilin hem kulturasının korunması hem da o bölgenin kalkınmasında ortak yardım konuları görüşülmüş.

Kıymetli jurnalistka Polina BARBOVA "Mihail Çakir" ordenını kabletti

Gagauziya Başkanın adından 27.04.2026 günü imzalanan №19 Kararınnan Gagauziya Radio hem Televideniye (GRT) cümne Kompaniyasının korespondentına, Gagauziyanın kıymetli jurnalistkasına Polina BARBOVAya Gagauziyanın kultura uurunda en üüsek ödülü "Mihail Çakir" ordenı verildi. ***Sonu 7-ci sayfada***

Ay-Boba Mihail ÇAKİRin duuma gününün 165 yıl yıldönümü

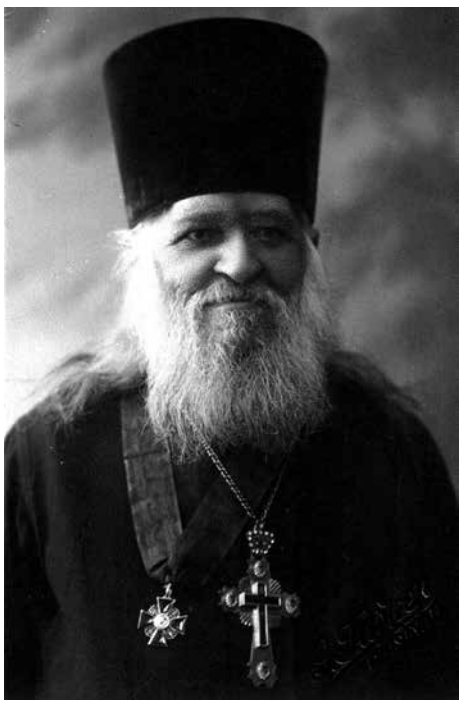

2026-cı yılın Çiçek ayın 27-dä tamamnandı gagauzların hem bütün dünneyin Büük bilim hem klisä adamının, basarabiyalı yazıcıların büük batüsunun, Aydınnadıcımızın hem Apostolumuzun Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRin (27.04. [eniycä 09.05] 1861– 08.09.1938) duuma gününün 165 yıl yıldönümü.

Milletimizi, dilimizi, istoriyaylan kulturamızı hem dinimizi korumak için bu aydınnık dünnäya yollanan Apostolumuz hem Aydınnadıcımız Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİR duudu Çadır kasabasında, popaz aylesindä. Kendisi da, popaz üürenip, başardı Kişinev ruh seminariyasını da bütün yaşamasını Allaha hem kliseyä baaşladı. Kendi zaametlerinnän hem kendi parasınnan kliselär düzdü, şkolalar açtı, büük hristiannık misionerlliini yaptı. Çalıştı ani, gagauz kliselerindä slujbalar gagauzça geçsin, bunun için klisä kiyatlarını hem duaları gagauz dilinä çevirdi. Bundan kaarä moldovan hem rus dilini da bir tarafa brakmadı. Onun için bir şüpesiz var nicä demää, ani Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİR, klisä izmetlerindän kaarä, üç halkın – gagazuların, moldovannarın hem rusların – kulturasına izmet etti.

Mihail ÇAKİR raametli olduynan, 1938-ci yılda "Viaţa Basarabiei" jurnalında çıktı bir nekrolog, angısını yazdı Mihail ÇAKİRin dostu Moldovan yazıcısı Nikolay KOSTENKO (21.12.1913 – 29.07.1993). O nekrolog bölä laflarlan başlêêr: **"1938-ci yılın Ceviz ayın 8-dä, kısa zeetlerdän sora, 78 yaşında, Mihail ÇAKİR, basarabiyalı yazıcıların büük batüsu, yaşamasına son verdi"**. Hep bu yazısında Nikolay KOSTENKO Ay-Boba Mihail ÇAKİR için bölä yazêr: **"Herliim moldovannar için Mihail ÇAKİR Basarabiya istoriyasının altın kiyadına yazıldıysa, Moldovanın üülen tarafında yaşayan vatandaşlarımıza, – gagauzlara, Mihail ÇAKİR – apostol, ani onnarın ana dilindä din kiyatları çıkarardı".**

Yıllar geçtiynän, Ay-Boba Mihail ÇAKİR için çok gözäl laflar gagauzlar da söledi. Te ne Canabisi için yazdı Akademik hem poet Todur ZANET: **"Aydınnadıcı Ay-Boba Mihail ÇAKİR gagauzların dilindä hem kulturasında, istoriyasında hem bilimindä, dinindä, herbir gagauzun üreendä hem canında ayırı bir er kaplêêr. Bir şüpesiz var nicä demää: herliim büünkü gagauzlar var sa, hem onnarın gagauzluu yaşar sa – bu gagauzların Apostolunun, Ay-Boba Mihail ÇAKİRin Allahtan yollanan vergisinnän hem zaametinnän korundu".**

Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRä Moldovada hem Gagauziya büük saygı duyêr. Kişinevda, Gagauziyanın Çadır kasabasında hem Kıpçak küüyündä Canabisinä byustlar koyuldu. Çadırda Mihail ÇAKİR adına liţey var. Komrat pedagogika kolecı Mihail ÇAKİR adını taşıyêr. Gagauziyanın kultura zaametleri uurunda en üüsek vatandaşlara verilän ödül – "Mihail ÇAKİR" ordenı. Kişinevda Mihail ÇAKİR bibliotekası çalışêr.

Eridir sıralamaa o kiyatları, ani Canabisi yazdı, gagauz dilinä çevirp, hazırladı hem tipardan çıkardı: Misioner yaprakları: "Bucoavna" **Misioner yaprakları**, **"Bucoavna"** (*Kişinev*, *1900 y.*); **"Rusesc şi moldovenesc cuvântelnic"** (*Kişinev*, *1907* y.); **"Klisä dua kitabı"** (*Kişinev*, *1908 y.*, *1935 y.*; *Saloniki*, *2001 y.*); **"Evangeliya gagauzça-türkçä"** (*Kişinev*, *1909 y.*, *Sankt-Peterburg*, *2017 y.*); **"Allahlı liturgiya"** (*Kişinev*, *1911 y.*); **"Eski Baalantının Ayozlu istoriyası"** (*Kişinev*, *1911 y.*, *1912 y.*); **"Agiutorid moldovenilor în vremea învăţăturii limbii ruseascä"** (*Kişinev*, *1911 y.*); **"Saatlar hem psaltirin psalomnarı"** (*Kişinev*, *1912 y.*); **"Klisä istoriyası kısadan"** (*Kişinev*, *1912 y.*); **"Akafist hem moleben Cümledän ayoz Allah duudurana (Panaiya)"** (*Kişinev*, *1912 y.*); **"Ay (Ayozlu) Evangeliya"** (*Kişinev*, *1933 y.*); **"Originea Gãgãuzilor din Basarabia"** (*jurnal* "*Viaţa Basarabiei*" *– 1933 y. No. 9.*, *s.s. 15-24*; *1934*, *No. 5.*, *s.s. 3-20*); **"Besarabiyalı gagauzların istoriyası"** (*Kişinev*, *1934 y.*, *2005 y.*); **"Psaltir gagauzça (türkçä) gagauzlar için hem türklär için"** (*Kişinev*, *1936 y.*); **"Klisä Evangeliyası"** (*Kişinev*, *1937 y.*); **"Laflık gagauzça (türkçä) hem românca (moldovanca) Besarabiyalı gagauzlar için"** (*Kişinev*, *1938 y.*).

Bizi biz yapan Ay-Boba Mihail ÇAKİRin duuma günündä bizdän onnara çiçek

Çiçek ayın 27-dä, Aydınnadıcımızın hem Apostolumuzun Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRin duuma gününün 165 yıl yıldönümünän ilgili olarak, Akademik, poet hem "Ana Sözü" gazetasının baş redaktoru Todur ZANET kendisinin, gazetamızın hem gagauzların adından Mihail ÇAKİRin hem onun eşinin İrina ÇAKİRin mezarına hem dä Mihail ÇAKİRin byustuna çiçek koydu.

Ay-Boba Mihail ÇAKİRin hem İrina ÇAKİRin mezarına çiçek koymak sırasından sora, Akademik Todur ZANET bir minutluk susmaklan bu iki büük insana saygı gösterdi hem bütün gagauzların adından, bu dünnedän bölä parlak geçtirklerinä izin verän Göktä Bobaya bir kısa duaylan candan-ürektän şükür etti.

Pek paalı hem saygılı Apostolumuz Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİR hem dä İrina ÇAKİR, topracıınız ilin olsun!

Gagauzlar Canabinizleri hem sizin dünnä kulturası için yaptıklarınızı hiç bir zaman unutmaz. Saa olun, ani vardınız hem daymaların-daymalarında kaldınız!

"Ana Sözü" gazetasının redakţiyası

Ay-Boba Mihail ÇAKİRin haliz mezarına birisini çiçeklän yollamaa aklıları ermedi

Çiçek ayın 27-dä Gagauziyada baktılar gagauzların dünnää uurunda büük aydınnadıcısının, gagauzların apostolununun, Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRin (27.04. [eniycä 09.05] 1861– 08.09.1938) duuma gününün 165 yıl yıldönümünü.

Bu işin ana sırası geçti Komradın "Şan Aleyası"nda, neredä Mihail ÇAKİRin anması için kurulu bir uydurma taş da hepsi o taşın dolayında toplandılar, popazlar liturgiya yaptılar, öndercilär gözäl laflar söledilär hem o taşa çiçek koydular.

Sora da, bu 165 yıl yıldönümünü bakmak sırası ilerledi Gagauziyanın Mariya MARUNEVİÇ adına bilim-aaraştırma Merkezindä yapılan bir tombarlak masaylan – "Mihail ÇAKİR – inan hem aydınnatmak temeli, epohalar hem kulturalar arası köprü / Михаил Чакир – опора веры и просветительства, мост между эпохами и культурами".

Tomparlak masada pay aldılar bilim insannarı, popazlar, üüredicilär.

Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRin duuma gününün 165 yıl yıldönümünü bakılan bu tantanalı hem yortulu sıralarda bukadar insan pay aldı da hiç kimseyin aklısı ermedi o BÜÜK GÜNDÄ Mihail ÇAKİRin haliz mezarına barliim birisini yollamaa da o mezara makarki bir dalcaaz çiçek koymaa. Bölä sä Mihail ÇAKİRin mezarı erinä bir uydurma taşa çiçek koydular. Ne bu? Saygısızlık mı, osaydı saygısızlık saygı mı? Yazık.

Akademik Todur ZANET
Patret: gbm facebook sayfasından

Gagauz dilini korumak, ilerletmäk hem geliştirmäk uurunda Halklararası Konferenţiya

Çiçek ayın 29-da Kişinöv İon Kränga adına Devlet Pedagogika Universitetın "Clasa Viitorului" konferenţiya salonunda geçti "Moldova Respublikasının çokdilli ortamında gagauz dilini korumak, ilerletmäk hem geliştirmäk" Halklararası Konferenţiya, angısını ortak hazırladılar Moldova üüredicilik hem aaraştırma ministerlii, CMI – Martti Ahtisaari Barış Fondu, "Gagauzia Dialogue" cümne Platforması, Moldovada Şveţiya Büükelçilii, Gagauziyanın Mariya MARUNEVİÇ adına bilim-aaraştırma Merkezi, Gagauziya üüredicilik Upravleniyası, Gagauziya kultura Upravleniyası hem Komrat Devlet Universitetı.

"Moldova Respublikasının çokdilli ortamında gagauz dilini korumak, ilerletmäk hem geliştirmäk" Halklararası Konferenţiyanın açılışından öncä, ona katılan hem onda pay alan musaafirlär, bilim hem cümne insannarı, ekspertlär, üüredicilär, aaraştırmacılar, devlet hem halklararası kuruluşların temsilcileri, diplomatlar, dil hem kultura zenginniin ilerlemesindä çalışan insannar, halklararası ekspertlär tanıştılar burada kurulan hem gagauz aydınnacılarını annadan sergiylän hem siirettilär gagauzlar hem gagauzluk için bir kino.

Vakıt geldiinän, açtı hem götürdü Halklararası Konferenţiyasının ofiţial açılışını Moldova üüredicilik hem aaraştırma ministerliin zaametçisi İvan DUMİNİKA. Ofiţial açılış başladı anılmış türkücüykamızın Olga PAÇİnin Gagauziya için türküsünnän hem bir gagauz halk oyununnan, angısını oynadılar körpä gagauz artistleri.

Ofiţial açılışta selemnemä laflarınnan insannara danıştılar: Moldova üüredicilik hem aaraştırma ministerlin ministrusu Dan PERÇUN, Moldova Respublikasının Prezidentı Maya SANDU, Moldova Respublikasında Türkiye Kişinöv Bütün etkili Büükelçisi Uygar Mustafa SERTEL, Moldova Respublikasında Şveţiyanın Bütün etkili Büükelçisi Petra LÄRKE, Kişinövda Evropa Soveti ofisinin Başı Falk LANGE, OBSEnin Milli azınnıklar işlerindä Baş komisarı Kristofe KAMP (*onlain katıldı*), Moldova Respublikasının UNESCO işlerindä Milli komisiyanın Baş sekretari Serciu MUSTEAŢÊ, CMI – Martti Ahtisaari Barış Fondun menecerı Nataliya CANCGAVA hem Komrat Devlet Universitetın rektoru Sergey ZAHARİYA.

Konferenţiya ilerledi "Gagauziyada gagauz dilinin durumu için soruşturmak çıkışların tanıtımı" açıklamasınnan, angısını yaptı Gagauziya Mariya Maruneviç adına Bilim-aaraştırma merkezin direktoru İrina KONSTANTİNOVA.

Bu Halklararası Konferenţiyada iki dartışma paneli da yapıldı.

Sonu 6-cı sayfada

Moldova prezidentın hem spikerın Gagauziya primarlarınnan hem GHT azalarınnan kapalı konsultaţiya buluşması

Nicä açıkladı Moldova Prezidentın basın serviçi, Çiçek ayın 24-dä Moldova Prezidentı Maya SANDU hem Moldova parlamentın spikerı İgor GROSU bir konsultaţiya buluşması yapmışlar Gagauziya ATBnın kimi bölgä primarlarınnan hem Gagauziya Halk Topluşu azalarınnan.

Yapılan açıklamada sölener, ani konsultaţiya yapmak için buluşma yapılmış **"în contextul blocajului creat în procesul de organizare a alegerilor în autonomie"** ("avtonomiyada seçimnär yapmak düzennemesindä yaradılan blokaj tıkanıklıı kontekstında").

Konsultaţiya buluşmasında prezident hem spiker merkez kuvetlerin kesin durumunu urgulamışlar onda, ani seçimnär milli zakonnarına görä serbest hem dooru uurda yapılsınar lääzım. Merkez hem bölgä organnarın baş sorumnuluu da oymuş, ani avtonomiyada dooru seçimneri yapmaa da avtonomiyanın geleceeni temelleştirmää.

Konsultaţiya buluşmasının sonunda karar alınmış kurmaa bir "İş grupası", angısına merkez kuvetlerin, Halk Topluşun hem bölgä primarların temsilcileri alınaceymış da, angısının hakkı olaceymış kurmaa o düzeni, angısına görä Gagauziyada en kısa zamanda serbest hem dooru seçimnär yapılacekmış.

Bu konsultaţiya buluşması okadar kapalıydı hem saklıydı, ani orayı Gagauziyadan kim katıldı belli diil, çünkü prezidentura tarafından bu sıradan ne bir ad, ne dä bir patret ortaya çıkarılmadı.

Maya SANDU hem İgor GROSU GHT seçimnerinnän ilgili konsultaţiya buluşması düzennedilär

Moldova Prezidentın presa serviçin açıklamasına görä, Hederlez ayın 11-dä Moldova Prezidentı Maya SANDU hem Moldova parlamentın spikerı İgor GROSU, Gagauziyada Halk Topluşuna serbest hem dooru seçimnerin yapılmasınnan ilgili, bir buluşma düzennedilär.

Bu konsultaţiya buluşmasına buyur edildi çalışma grupası, ani Gagauziya Halk Topluşuna serbest hem dooru seçimnär yapmak için maasuz kurulmuş.

Açıklandı, ani bu çalışma grupasında pay alêrlar Moldova Parlamentın deputatları, Moldova Seçim Komisiyasının hem Prezidenturanın temsilcileri hem dä Gagauziya Halk Topluşun geçici Başı Nikolay ORMANCI önderciliindä Halk Topluşun deputatları.

Nicä dä Çiçek ayın 24-dä olan Gagauziya ATBnın bölgä primarlarınnan hem Gagauziya Halk Topluşu azalarınnan buluşmada, bu konsultaţiya buluşmasında ortaya koyulan hem incelenän soruşların incelii cümneyä açıklanmadılar.

Patret: prezidenturanın facebook sayfasından

Türkiye Milli baamsızlık hem Uşaklar yortusunu kutladı

Çiçek ayın 23-dä Türkiye Respublikasında "23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı" ("Çiçek ayın 23-çü milli baamsızlık hem Uşaklar yortusu") bakıldı.

Türkiyenin "23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı" ("Çiçek ayın 23-çü milli baamsızlık hem Uşaklar yortusu") günü Türkiye Kişinev Büükelçilii uşaklara hem onnarın ana-bobalarına deyni kendi kapularını açtı hem musaafirleri için yortulu kutlama yaptı.

Kutlama başladı Türkiye Respublikasının kurucusu Mustafa Kemal ATATÜRKün byustuna çiçek koymaktan hem saygı duruşundan.

Sora, ev saabisi olarak, Türkiye Kişinev Büükelçisi Uygar Mustafa SERTEL musaafirlerin önündä bir kutlama nasaatı yaptı hem büükelçiliktä uşaklara bir ekskursiya geçirdi. Ekskursiya sırasında Büükelçi Uygar Mustafa SERTEL uşakları konsulluk bölümünün işinnän tanıştırdı hem dä kendisinin çalışmak odasını gösterdi. Nedän sora uşaklar büükelçiliin bibliotekasına buyur edildilär hem burada hazırlanan programaya katıldılar hem baaşışlarını kablettilär.

Hep o günü Gagauziyanın baş kasabasının Komrat Mustafa Kemal ATATÜRK bibliotekasında da bir yortulu sıraylan "Çiçek ayın 23-çü milli baamsızlık hem Uşaklar yortusu" kutlanıldı.

Gagauziya artistleri Türkiyedä Uşak yortularına katıldılar

Türkiyenin "Çiçek ayın 23-çü milli baamsızlık hem Uşaklar yortusu" günnünnän ilgili olarak, Gagauziyanın Kultura upravleniyasının Başı Marina SEMÖNOVAnın başkannınında Gagauziyadan delegatiya Türkiyenin Samsun hem İstanbul kasabalarında olan yortulu sıralara katıldı.

Gagauziyadan körpä artistlär katıldılar ilktän, Çiçek ayın 19-25 günneri arası Samsunda olan "II-ci Türk dünnäsı uşak festivali"nä ("II-ci Türk Dünnyası Çocuk Festivali"), angısında 9 devlettän 113 genç artist pay aldılar, sora da Çiçek ayın 25 – Hederlez ayın 1 günnerindä, "Türk dünnäsı aaraştırma vakfı" kanadı altında İstanbulda geçän XXVI-cı Türk halkların Halklararası festivalin "Türk dünyası Çocuk şöleni"nä, angısında 16 devlettän 250 genç artist hem 40 pedagog pay aldılar. Gagauziyayı bu yortulu sıralarda Viktor GRADİNAын önderciliindä Kongaz küyün "Altın Çöşmä" halk oyunnarı uşak ansamblinin artistleri temsil ettilär, kendi kıvrak oyunnarınnan hem kostümnarınnan siiredicileri büüledilär.

Eridir urgulamaa, ani İstanbuldakı XXVI-cı Türk halkların Halklararası "Türk dünyası Çocuk şöleni" festivalin türk dünnäsı uşak vokalı yarışmasında Gagauziyadan genç türkücüyka Gülnara BATIRALİYEVA, "Gagauz Erim" türküyü (laflar hem muzıka – Valentin Ormancı) çalıp, II-ci er ödülünü kazandı.

Bir şüpesiz var nicä sölemää, ani Türkiyenin "Çiçek ayın 23-çü milli baamsızlık hem Uşaklar yortusu" ("23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı") günündä Samsunda hem İstanbulda olan bu iki sırada, hepsi katılan kolektivlar kendilerinin türkü, muzıka hem oyun yaratmalarınnan gösterdilär bütün türk dünnäsı kultura alanının zenginniini hem çeşitliliini hem onu, ani bu kultura sade birliklän hem dostluklan gelecää varacek.

İSTORİYADAN ESİNTİLÄR:
Onnarın beterinä gagauzların "Hederlez" yortusu UNESCO koruması altına alınmadı

10 yıl geeri, 2016-cı yılın Küçük ayın (fevral) 5-dä İstanbulda oldu Türkiye UNESCO Milli Komitetın halklararası bir toplantısı, neredä önä sürüldü bir soruş – "İlkyaz kutlaması: Hidrellez (Hederlez)" yortusunu UNESCOnun "İnsannıın material olmayan kultura varlıı listesi"nä alanması için baş urmak.

Bu toplantıda, Türkiyedän hem Makedoniyadan kaarä, pay aldılar Horvatiya, Romıniya hem Moldovanın Gagauziya temsilcileri da (Gagauziyanın dış ilişkilär Upravleniyanın ozamankı başı Vitaliy VLAH, Gagauziya Bilimaaraştırma merkezin ozamankı başı Pötr PAŞALI hem Gagauziya kultura Upravleniyasının ozamankı başı Vasilisa PETROVİÇ).

Orada, Türkiyedän hem Makedoniyadan temsilcilär karar aldılar UNESCOya baş urmaa, ki "İlkyaz kutlaması: Hidrellez (Hederlez)" yortusunu "İnsannıın material olmayan kultura varlıı listesinä alınsın. Bu uurda kendi imzalarını koymaa Gagauziyanın temsilcileri çekindilär, deyip, ani onnar taa lääzım erindeki öndercilärlän görüşsünnär.

Gagauziyanın o temsilcileri kiminnän hem neyi görüştülär, belli diil, ama sonuç gösterdi, ani ozamankı Gagauziya Başkankası hem onun koltukları gagauzlardan hem insanca insan olaydılar, Gagauzların 3 en büük, en bakılan hem en maanalı milli yortuların birisi – "Hederlez" yortusu büün UNESCOnun "İnsannıın material olmayan kultura varlıı listesi"ndä er alaceydı.

Bölä sä, sözdä gagauzlar için zaamet edän ozamankı Gagauziya Başkanı hem Başkannıı, Gagauziya bilim-aaraştırma merkezin hem Gagauziya kultura Upravleniyasının başları, nestelerä nestedip, 2016-cı yılın Küçük ayın (fevral) 5-dä İstanbulda olan Türkiye UNESCO Milli Komitetın halklararası toplantısının kararı altında imzalarını koymadılar da onnarın beterinä gagauzların "Hederlez" yortusu UNESCOnu koruması altına alınmadı.

2017-ci yılın Kırım ayın (dekabri) 7-dä, Türkiyenin hem Poyraz Makedoniyanın ortak danışmasına görä, UNESCO kendi "İnsannıın material olmayan kultura varlıı listesi"nä Hederlez ayın (may) 6-da bakılan "İlkyaz kutlaması: Hidrellez" adınnan koyup, Hederlezi bir kultura varlıı olarak koruma altına aldı.

Akademik Todur ZANET

Hederlez, Hederlez, Gagauziyada Hederlez!

Hederlez ayın (may) 6-da gagauzlar kutladılar en büük hem maanalı milli yortulardan birisini – Hederlez yortusunu, ani "Canavar yortuları"nan hem "Kasım" yortumuzlan bilä bizä dedelerimizdän kaldı.

Hederlezin baş kutlamaları "Gagauziyada Hederlez – 2026", Gagauziya kultura Upravleniyasının çalışmasınnan hem İspolkom kuruluşların yardımınnan, 13-cü Hederlez şenniklerinnän Çadırdakı "At-prolin" tamazlık at fermasının ipodromunda oldu.

Bu şenniklerin ana sırası başladı "Düz Ava" türkü hem oyun halk ansamblisinin hem Çadır "Dionis TANASOGLU" adına Gagauz Milli teatrusunun hazırladıı teatrulu gösterisinnän

hem oyunnarınnan hem bütün Gagauziyadan katılan uşak ansamblilerin yaklaşık 500 artistin bir büük fleşmobunnan, angıları muzıka hem gagauz halk oyunnarınnan annattılar gagauz halkın geçmişini, ruhunu hem adetlerini.

"Gagauziyada Hederlez – 2026" şenniklerin ofiţial açılışını yaparak, Gagauziya İspolkomu Predsedatelin yardımcısı İlya UZUN okudu yortuda bulunannara Gagauziya Başkankası Evgeniya GUŢULun kutlama mesajını. Sora Gagauziya Halk Topluşun geçici Başı Nikolay ORMANCI insannara kutlamak nasaatınnan danıştı.

Bu nasaatlardan sora da, Gagauziyanın anılmış artistleri hem artistkaları Sergey İVANOV, Olga PAÇİ, Yuliya ARNAUT hem İvan BABOV Hederlezin ofiţial Gimnasını – "Gagauziyada Hederlez" (*laflar –Todur ZANET, muzıka –İliya FİLEV*) çalarak, Hederlez yortusunun kutlamalarına yortulu üüseklii verdilär.

Halizdän kutlamalar taa sabaalendän başladı. Master-klaslardan kaarä, yortuya gelän musaafirlerä deyni halk ustaların çarşısı açıldı hem milli imeklär datmaları kolaylıı verildi, sport, şennik hem gagauz oyunnarı meydancıkları kuruldu. Büüklär dä, küçüklär dä vardı nicä kendilerini denesinnär "Güreş", "Baaşış tekerlää", "Pekarcık", "Aaçta güreş", "Beşka", "Çatıyı atla" hem taa başka yarışmalarda.

Bundan kaarä yortulu kutlamada "Unudulmuş adetlär" konkursları da yapıldı, neredä katılannar vardı nicä kendilerini denesinnär dedelerimizin eski yarışmalarında – kamçıyı patlatmakta, diirennän saman çuvallarını atmakta, aar ük kaldırmakta.

Hederlez yortusunda kendi aullarını kuran Aydar, Baş küüyü (Kirsova), Baurçu, Beşgöz, Çadır, Kıpçak, Komrat, Kongaz, Kongazçık, Svetlıy hem Tomay primariyaları ikram ettilär musaafirleri gagauz milli imeklerinnän hem katıldılar "Kurban bulguru" konkursuna, angısında ensedi Çadır kasabasının bulguru.

Belliki, "Gagauziyada Hederlez – 2026" şenniklerin baş olayı oldu At yarışmaları hem eşeklerdä koşmaklar.

Hederlez yortumuz kutluca olsun!

Gagauz dilini korumak, ilerletmäk hem geliştirmäk uurunda Halklararası Konferenţiya

Sonu. Çeketmesi 3-cü sayfada

Bakmadaan ona, a**ni gagauzlar azınnık diil**, birinci dartışma panelindä, angısının moderatoru oldu İrina KONSTANTİNOVA, azınnıkların dilleri için lafedildi. Bu konuylan ilgili olan **"Üürdiciliktä azınnıkların dilini ilerletmäk hem kullanmak"** dartışma panelindä pay aldılar hem dokladlarını okudular:

Korina LUNGU, Moldova üüredicilik hem aaraştırma ministerliin Genel üüredicilik bölümün Başı: **"Gagauz dili hem literaturası disţiplinasına kurikulum: adetlär hem eniliklär"**;

Nadejda KOÇANCI, Aydar küyün Födor Angeli adına gimnaziya Cümne Kuruluşun direktoru, üüsek didaktika uurunda gagauz dilindä hem literaturasında üürediciyka: **"Gagauz dilindä üüredicilik: politikalar, zorluklar, perspektivalar"**;

Sergey ZAHARİYA, Komrat Devlet Universitetın rektoru: **"Üüredicilerin profesional uurda hazırlanılması – gagauz dilinin gelişmesinin temelidir"**;

Matias ŞTUFLESSER, İtaliyanın Üülen Tirol Avtonomiya bölgesinin Ladin üüredicilik hem kultura departamentının direktoru: **"Üç dildä hem yabancı dilerdä üüredicilik sistemasının kurulması: üçdilli ladin üüredicilik sistemasını ilerletmäk görgüsü"**;

Şavket UMAROV, Uygur şkolalar asoţiaţiyanın başı, Kazahstan halkın asambleyası azası, Almatı, Kazahstan Respublikası: **"Kazahstan Respublikasında uygur dilinä yardım sistemasının payı olan çokdilli üüredicilik modeli"** (*onlain katıldı*);

Bu panelin soruşlar hem dartışmalar payında pay aldı hem Konferenţiyaya katılannarı selemnadı Akademik Todur ZANET.

İkinci dartışma panelin **"Dil hem kultura kimniin korunması – en ii praktikalar hem zorluklar"** moderatoru oldu Moldova üüredicilik hem aaraştırma ministerliin gagauz dili uurunda zametçiykası Yuliya BELANCİUC hem o paneldä pay aldılar hem dä dokladlarını okudular:

Anna POMETKO, Gagauziyanın Kultura upravleniyasının İncäzanaata hem halk yaratmalarında yardımcılık bölümün Başı: **"Dil hem kultura kimniinin korunmasında ana gagauz dilin rolü"**;

İrina KONSTANTİNOVA, Gagauziya Mariya Maruneviç adına Bilim-aaraştırma merkezin direktoru: **"Ţifralı hem innovaţia tehnologiyaların zamanında gagauz dilinin korunması, dirilmesi hem geliştirilmesi"**;

Měto NOWAK, aaraştırmacı, Cottbus/Chóśebuz Sorblar institutu, Germaniya: **"Dil plannamasının sinergiyası: Aşaakı luţiya dilinin korunmasında (Brandenburg, Germaniya) devlet hem cümne ortaklı"**.

Taa bir dokladı **"Azınnıklar dillerin yardımnamasında halklararası standartlar hem devletlär praktikası"** lääzımdı yapsın CMI – Martti Ahtisaari Barış Fondun juridikada baş nasaatçıykası **Zdenka MACHNYIKOVA**, ama Canabisi hastalandı için bu Konferenţiyaya katılamadı.

Bütün konferenţiyanın baş uurunu var nicä açıklamaa Gagauziyanın Kultura upravleniyasının İncäzanaata hem halk yaratmalarında yardımcılık bölümün Başı Anna POMETKOnun bir fikirinnän: **"Halkımızın dili – gagauz dili. Bu dil – bizim ana dilimiz. O bizä en paalı, çünkü bu dildä dädularımız, malilerimiz, analarımız hem bobalarımız, kardaşlarımız hem kakularımız lafederlär. Bizim borcumuz – onu korumaa, ona yardım etmää, onu ilerletmää, kaldırmaa taa üüsek uura. Bir halkın gözellii çekiler onun istoriyasından, dilindän, angısında o lafeder, kulturasından, binnärcä yıllardan gelän hem evlatboyundan evlatboyuna geçän adetlerindän hem sıralarından".**

Konferenţiyanın çıkışlarının hem tekliflerinin kabledilmesindän sora o kapandı.

Eridir urgulamaa, ani bu Halklararası Konferenţiya pay aldılar Türkiye Kişinev Büükelçiliin diplomatları hem Türkiye Komrat Başkonsulu Eda GÜÇ.

Konferenţiya dört dildä geçti hem o dillerdän çevirmeklär yapıldı.

Patretlär: "Ana Sözü" hem Gagauzia Dialogue facebook sayfasından

9 May hem Enseyiş Günü hem Evropa Günü olarak bakıldı

Hederlez ayın 9-da (9 May) Moldovada genä iki yortu birdän bakıldı: II-ci Dünnä Cengindä faşistlän naţist Germaniyadan dünneyi kurtarmak cengindä Enseyiş Günün 81-ci yıldönümü hem da bu günä uydurulan Evropa Günü.

Hederlez ayın 9-da, çin sabaalän, taa insannar sokaklarda pek görünmeyän zaman, Moldova Prezidentı Maya SANDU, Moldova Parlamentın spikerı İgor GROSU, Moldova Premyer-ministrusu Alexandru MUNTEANU, Moldova kuvet minisruları hem kuvet kuruşların başkannarı, II-ci dünnä cengindä ölän askelerin anması için, Kişinev "Sonsuzluk" ("Eternitate") Memorial Kompleksında kurulan anmak pamätnää, askerlerin adları yazılı plitalara hem "Sonsuz ateş"in yanına çiçek koydular.

Bununnan Moldovada kuvettä bulunannarın II-ci dünnä cengindä Enseyiş Günün bakılması bitti da başladı Evropa Günün kutlanılması, angısının ana sıraları Kişinevun Büük Milli Toplantısı Meydanında yapıldı, neredä kuruluydu Evropa Birliinä girän devletlerin tanıtmak çadırları hem nereyi toplanmıştı birkaç üz insan.

Onnar, kimä deyni Hederlez ayın 9-da (9 May) II-ci Dünnää Cengindä faşistlän naţist Germaniyadan dünneyi kurtarmak cengindä Enseyiş Günüydü, binnärcä insannardan kurulan kolonnalarlan gittilär II-ci dünnä cengindä ölän askelerin memoriallarına hem pamätniklerinä, orayı çiçeklärlän venoklar koydular, susmaklan hem saygıylan andılar kurtarıcı askerleri. Bu oldu hem Kişinevda, hem Gagauziyada hem dä Moldovanın başka erlerindä dä.

Komratta, başta Gagauziya İspolkomu Predsedatelin yardımcısı İlya UZUN hem Halk Topluşun geçici Başı Nikolay ORMANCI olarak, yaklaşık bin insandan oluşan kolonna geldi Asker şanı Memorialına, nereyi bir mitingtan sora venoklar hem çiçeklär koyuldu. Avşamneyin dä bir konţert yapıldı.

Kıymetli jurnalistka Polina BARBOVA "Mihail Çakir" ordenını kabletti

Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada

Nicä yazılı Polina BARBOVAya "Mihail Çakir" ordenını vermäk için Kararda, Canabisinä bu orden verildi "Mas-mediya uurunda çok yıllar faydalı çalışmaları, üüsek ustalıı, kendi işinä baalılıı, Gagauziya ATBsında baamsız jurnalistikanın ilerletmesindä büük katkıları, gagauz dilin yaygınnaştırılması hem gagauz halkın milli varlıını koruması, Gagauz avtonumiyasının temelleştirilmesindä hem kurulmasında pay alması için".

Yanılmayacam, herliim sölärsäm, ani GRT cümne Kompaniyasının korespondentı, Gagauziyanın kıymetli jurnalistkası Polina BARBOVA kultura uurunda bu en üüsek ödülü – "Mihail Çakir" ordenını – çok yıllar jurnalistika uurunda durmamayca çalışmalarınnan hak etti. Çünkü gün-gündän, yıllar boyunca, kuvedini koydu ona, ani Gagauziyayı, gagauzları hem gagauzluu dünneyä tanıtmaa hem GRTda gagauz dilini yaşatmaa. Pek islää bilerim, ani Canabisinin yaratmak yolu jurnalistikanın türlü dallarından geçti: videosüjetlardan reportajlara, jurnalistika aaraştırmalarından dokumental yayınnara, kısa intervyulardan derin hem akıllı studiya programalarına.

GRTnın hepsi siiredicileri dä bilerlär hem büük havezlän siirederlär Polina BARBOVAnın başarılıylan hazırladı becerikli kolverimneri – "Din ruhu", "Gagauziya gün-gündän", "Maasuz reportaj". Büük meraklıklan insannar siirederlär onun tarafından götürülän "Haberlär" programalarını da.

Nicä açıklêêr kendisi Polina BARBOVA, onun ömür uurlararı: dooru hem açık olmaa, durmamayca gitmää

ileri, herzaman insan kalmaa hem da nekadar çok hem faydalı işlär yapmaa kendi halkı için hem dä açık candan ona işlemää. Bu üzerä dä onun hazırladıı hepsi kolverimnär ölä derin hem bereketli, çünkü Canabisi onara bütün kuvedini koyêr hem kendi can sıcaklıını verer.

Kutlêêrım Gagauziyanın kıymetli jurnalistkasını Polina BARBOVAyı bölä üüsek uurda ödüllän! Sevineriz, ani Canabisinä, sıradan insannardan kaarä, Gagauziyanın büükleri dä, onun derin çalışmalarını tanıyarak, bukadar saygı hem hatır güttülär.

Akademik Todur ZANET

Gagauziyada "Ana Dilimiz" yortusu bakıldı

Çiçek ayın 27-dä Gagauziyada bakıldı "Ana Dilimiz" yortusu, angısı bu yıl baaşlandı gagauzların dünnää uurunda büük aydınnadıcısının, gagauzların apostolununun, Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRin (27.04. [eniycä 09.05] 1861– 08.09.1938) duuma gününün 165 yıl yıldönümünä.

Halizdän bölä büük yortumuz, nicä "Ana dilimiz" yortusu lääzım bakılsın Orak ayın 30-da, çünkü o gündä 1957-ci yılda Moldaviya SSRın Üüsek Soveti Prezidiumu kabletti gagauz yazıcısının hem profesorunun Dionis TANASOGLUnun kirilita temelindä hazırladıı alfavitä görä gagauz yazısısını. Hem bu yortu çok yıllar da Orak ayın 30-da bakılardı.

Ama kiminsä harţaklıı beterinä hem iki kuşu urmaa deyni: gagauzların istoriyasında iki büük aydınnadıcımızın yaptıklarını aaşaltmaa hem silmää deyni – bu yortuyu Çiçek ayın 27-nä geçirdilär.

Gagauziyada "Ana Dilimiz" yortusuna, Gagauziya üüredicilik Upravleniyası tarafından hazırlanan, bir aylık kutlama sıraları yapıldı. Onnarın arasında peet hem annatma okuma videolar, Kultura evlerindä yortular, gagauzların dünnää uurunda büük aydınnadıcısının, gagauzların apostolununun, Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRin duuma gününün 165 yıl yıldönümünä hem dünneyin büük bilim adamının, türkologun Mihail Petroviç GUBOGLUnun duuma günün 115-ci Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRin duuma gününün 165 yıl yıldönümünä aaraştırmalar.

Bundan kaarä unudulmadılar 2026-cı yılda kendi yıldönümnerini kutlayan sıradan gagauz yazıcıykaları hem poetesaları Mariya MERCANKA (75), Pelageya FİLİOGLU (75) hem Aleksandra KRİSTOVA (65) da.

"Ana Dilimiz" yortusunun kutlama günündä Gagauziyada yapıldı bu yortunun baş sırası – "Gagauz Dilindä genel diktant" akţiyası. O geçirildi 5 merkezdä: Çadır Mihail Çakir adına teoretik lişeyindä, Kıpçak Semön Baranovskiy adına teoretik lişeyindä, Komrat Stepan Kuroglu adına gimnaziyasında, Kongaz Todur Zanet adına teoretik lişeyindä hem Valkaneş Axentiy Doljnenko adına teoretik lişeyindä. Sayılêr, ani bu akţiyaya katıldı 600 kişidän zeedä insan.

Başarıldı "Ana Dilimiz" yortusu sıraları Hederlez ayın 7-dä "Ana Dilim – Gagauz dili" festivalinnän.

Aleksandr GAYDARLIyı saadıcı gibi karşladılar hem ona “Gagauziya (Gagauz Yeri) Ordenı” verdilär

Bu yıl 70 kg kategoriyasında gençlär arasında serbest güreştä Evropa çempionu hem büüklär arasında Evropanın viţe-çempionu olan, Moldova için güreşän Gagauziyanın Kıpçak küüyündä duumalı güreşçimizi Aleksandr GAYDARLIyı Gagauziyada saadıcı gibi karşladılar.

Gagauziya İspolkumunun önündä Gagauziyanın öndercileri hem İspolkom azaları, Halk Topluşun deputatları, anılmış trenerlar hem sportsmennar büük güreşçimizi Aleksandr GAYDARLIyı tuz-ekmeklän hem “Düz Ava” ansamblisinin oyunnarınnan karşladılar.

Sora da, yortulu bir sırada, nereyi, Aleksandr GAYDARLIdan kaarä, buyur edildilär Gagauziyanın başka anılmış güreşçileri hem onnarın trenerları, hepsi bu sportsmennarı kutladılar hem Canabilerinä Gagauziyanın en büük ödülünü – “Gagauziya (Gagauz Yeri) Ordenı” verdilär.

Kutlama sırasında Gagauziya İspolkomu Predsedatelin yardımcısı İlya UZUN, Gagauziya Başkankası Evgeniya GUŢULun adından, şükür etti hepsi güreşçilerä hem trenerlara Gagauziyayı memlekettä hem halklararası uurunda sportta en üüsek erlerä kaldırmaları için, onnarın yıllar boyunca zaametleri hem güreşä eminni olmaları için.

Ayırıca İlya UZUN urguladı, ani Aleksandr GAYDARLInın başarısı – bu Gagauziya hem Moldova için halklararası arenada bir hodulluk hem şannık işidir. Şükür ederäk etişmiş güreşçimizä ter-su içindä çalışması hem çetin adımnarlan enseyişlerä gitmesi için, Canabisi saa olsunnar dedi sportsmenın anasınnan-bobası hem onun trenerları da – haliz bir çempionun etiştirmeleri için.

Ordendan kaarä, serbest gürşetä Evropanın çempionuna hem viţe-çempionuna Aleksandr GAYDARLIya, gagauz halkın adından, 100 000 ley para ödülü dä verildi.

O günü “Gagauziya (Gagauz Yeri) Ordenı”nan taa ödüllendilär güreşçilär: Aleksandr ROMANOV, Nikolay GRAHMEZ, Pötr YANULOV hem Dimitriy MALENKOV. Bundan kaarä, onnarı hem taa çok gürşçi boylarını hazırlayan trenerlara Pötr KURUya, Födor TUKANa, Evgeniy NEDÄLKOya hem İlya ESİRä da bu üüsek ödül verildi.

Not. Çiçek ayın 30-da Moldovanın sportta devlet sekretari dä kutladı serbest güreştä Eropanın viţe-çempionu Aleksandr GAYDARLIyı hem onun trenerını, Moldovanın kıymetli trenerını Pötr VLAHı.

“Kardaş Şkola Proektı” gençlär arasında dostluk köprülerini kurêr

TİKA (Türk İşbirlii hem Koordinaţiya Agenstvosu) tarafından yardımnanan “Kardaş Şkola Proektı” yolunnan bu kerä Türkiyenin Denizli kasabasından üürencilär Gagauziyaya geldilär hem Kongaz Süleyman Demirel moldo-türk teoretik liţeyindä üürenän üürencilärlän buluştular.

Taa ileri, TİKA tarafından yardımnanan “Kardaş Şkola Proektı” yolunnan, Gagauziyanın Kongaz Süleyman Demirel moldo-türk teoretik liţeyindän 11 üürenci, türk üürencilerin aylelerindä kalıp, Türkiyedä Denizlidä, Aydında hem İzmirdä üüredicilik hem kultura programalarında buluştular. Şindi dä, hep bu programalarda, artık buradakı üürencilerin aylelerindä kalıp, Türkiyedän üürencilär Moldovaylan hem Gagauziyaylan tanıştılar.

Buluşmalar sırasında, artık dost olan üürencilär TİKA Kişinev ofisindä musaafir edildilär, neredä ofisin koordinatoru Murat ZELAN onnarı TİKAnın Moldovada çalışmaları işlerinnän tanıştırdı.

Gagauz Milli teatrusu “UNİTEM – 2026” Galasında 6 ödül kabletti

Çiçek ayın 27-dä Kişinevda geçti Moldova Teatrucular Birlliinin (UNİTEM) XXV-ci sıradakı ödüllär (premiyalar) Galası, neredä Gagauziyanın Çadırdakı “Dionis TANASOGLU” gagauz Milli teatrusu 19 nominaţiyadan 6-da ödül kabletti.

Teatrunun “UNİTEM – 2026” Galasında kabledilän ödüllär:

“Küçük biçimdä en islää spektakli” – avtor hem aktrisa Nataliya PALADİY (“Poetların ömürü... sevdada ömür” spektaklisi için, rejisör – Dimitriy AHMADİEV);

“Dionis TANASOGLU adına ödül” – aktrisa Lidiya ORMANCI;

“Pötr BARAKÇI adına ödül” – aktör Mihail REZUNEŢ;

“UNİTEM predsedatelin ödülü” (Sandu GREKU) – aktrisa Nataliya MANASTIRLI;

“Perdä ardı adam” – İvan GERGELECİ;

“En islää debüt” – aktrisa Diana DRAGUŞAN (“8 üfkeli karı” spektaklisindä Katrin rolü için, rejisör – Dimitriy KOEV).

“ANA SÖZÜ”Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basılêr
Tiraj – 3020 ekz. Sımarlamak No: 826

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu, c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04
e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com